

- KGB styrer fremdeles den russiske kirke

— Den russisk-ortodokse kirke er fortsatt styrt av KGB. Våre partiledere eksisterer fremdeles. De er fremdeles den herskende klasse i vårt land. Hele samfunnsmaskineriet arbeider som før.

**BJØRN BRØYMER
ROLF CHR.
ULRICHSEN (foto)**

Det er den russisk-ortodokse presten og menneskerettighetsforkjemperen Georgij Edelstein som uttaler dette til Aftenposten. Han er 59 år og besøker Norge for annen gang siden han fikk lov til å reise ut av Sovjet i 1988. Til daglig er Edelstein prest i landsbyen Usjakovo, 15 mil fra byen Kostroma, der han er bosatt. Kostroma ligger 30 mil nord for Moskva og har 300 000 innbyggere. Georgij Edelstein er jøde og ble ikke døpt før han var 23 år. I 1979 ble han ordinert til prest.

Sammen med sin prestekollega, Gleb Jakunin, leder han organisasjonen «Kirken og perestrojka», som kjemper for en fri og uavhengig kirke og for at menneskerettighetene skal respekteres. Jakunins navn ble kjent over hele verden etter at han i 1975 underskrev et åpent brev til Kirkenes Verdensråds generalforsamling i Nairobi om trosforfølgelsene i Sovjet. Brevet kostet Jakunin fem år i arbeidsleir og nesten fem års forvisning til Sibir. I 1987 ble Jakunin løslatt og virker idag som prest tre mil nord for Moskva.

— KGB arbeider som før. Tror dere ikke det finnes noen sovjetiske spioner i Norge idag? Kommunistene er fremdeles i majoritet i folkekongressen. Generalene eksisterer fortsatt. De er kommunister. Man må ikke overdrive stadiet av demokrati i Sovjet. Du kan ikke endre et slikt system på kort tid. Først må vi endre vår sjel, det er vår hjørnestein for alt vårt virke. Dette sier jeg ikke bare fordi jeg er prest. Alle våre biskoper er med 100 prosent sikkerhet utnevnt av to hovedinstitusjoner: KGB og den ideologiske komité i det sovjetiske kommunistparti, sier Edelstein.

Han minner om at kirke og stat ble skilt etter oktober-revolusjonen i 1917. Men i realiteten er den russisk-ortodokse kirke en statskirke, fordi den er styrt og dirigert av de sovjetiske myndigheter. Kirken må bli uavhengig av staten og alle trossamfunn må bli likestilt, mener presten.

Alle forhørt

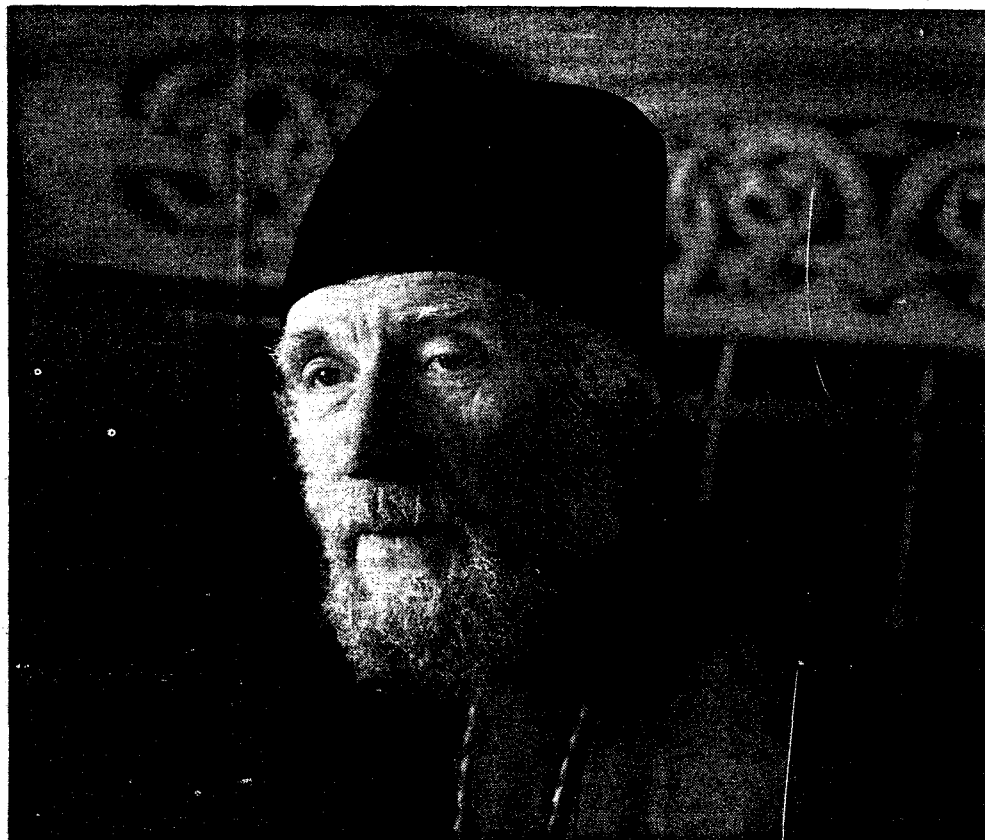
— Det finnes ikke en prest, ikke en diakon, i det som tidligere ble kalt Unionen av de sosialistiske sovjetrepublikker, som ikke er blitt forhørt av en KGB-offiser. Hvis en prest ikke opptrer slik KGB øns-

sker, kan det hemmelige politiet sende presten til en menighet der han tjener mindre og der KGB vet at presten bare vil slite med problemer og konflikter. Slik har de også tak på prestene. De atelstiske myndigheter kan kjempe mot Kirken på flere måter. De kan angripe den gjennom anti-religiøs propaganda. Den linjen har aldri vært vellykket. Den andre metode er langt mer listig. Myndighetene går inn i Kirken og spiser med grisen. Det er meget mer farlig for Kirken. Derfor sender myndighetene sine agenter inn i Kirken. Gleb Jakunin og jeg krever at det må bli en slutt på dette. Prester og diakoner må sverge ved korset og Bibelen på at de aldri vil samarbeide med noen hemmelig organisasjon uansett, hverken i vårt land eller i utlandet. Vi må arbeide åpent. Det er den eneste kristne vei. Hvis det var slik at alle som rapporterte til KGB fikk sine navn offentliggjort, ville vi nok dempet deres virksomhet.

Stalin

Georgij Edelstein henviser til at selv Stalin spilte generas overfor den russisk-ortodokse kirke. 3. september 1943 innbød han tre av Kirkenes metropolitter og hundrevis av kirker ble gjenåpnet. Dette gjorde Stalin for å høyne kampviljen i sitt folk.

Gorbatsjov møtte patriark Pimen og medlemmer av den hellige synode 29. april 1988. Resultatet var at hundrevis av kirker ble

— Kirkenes Verdensråd og Billy Graham har alltid forsvart de KGB-styrte kirkelederne, sier presten Georgij Edelstein.

åpnet igjen. Men loven av 1929 om religiøse sammenslutninger er ikke opphevet. Kirken har riktignok fått løfte om å åpne nye skoler og seminarer. Men Kirken får ingen bygninger til formålet, sier presten.

— Kirker er blitt åpnet, men mest i landsbyene. Bare noen få kirker er gjenåpnet i de store byene. I Novosibirsk er det kun én russisk-ortodoks kirke i en by med en million innbyggere.

Vrangbilde

Georgij Edelstein forteller om metropolitt Pitirim,

lederen for den russisk-ortodokse kirkes informasjonsavdeling i Moskva. Han reiste til utlandet og fortalte at hans kirke ikke trengte noen bibler.

— Pitirim tryglet Vesten om at ingen måtte smugle bibler inn i Sovjet-unionen. Det skjedde mens vi led under forferdelig mangel på bibler og kristen litteratur. Kirkelig barmhjertighetstjeneste, var ifølge metropolitt Pitirim uvesedelig. Han syntes også det var på sin plass at Kirken ikke kunne undervise barn og ungdom i kristen tro. Pitirim har også sagt: «Jeg

vet ikke om noen som er blitt forfulgt for sin tros skyld i Sovjet». Ikke et menneske i hans land ville ha trodd ham, men Pitirim sa slikt i utlandet. Det er slike typer Kirkenes Verdensråd har festet lit til.

— Hvordan kan Kirken bruke en slik tjener?

Presten smiler saktmodig:

— Vi bruker ham ikke, Staten bruker ham!

Medløperer

Edelstein forakter Kirkenes Verdensråd, som fremdeles nekter å innse at deres kirkelige samarbeidspart-

nere i den russisk-ortodokse kirke er dirigert av et gudløst regime. Kreml har hatt mange medløpere, også i vest, fra Kirkenes Verdensråd til Billy Graham, sier han.

— Noen vil hevde at Billy Graham ikke visste noe om at kristne ble forfulgt. Det er sludder. Da han kom til baptistkirken i Moskva, ropte troende til ham at de var forfulgt. Straks ble de ført bort av politiet. Graham så hele opptrinnet. Presten Gleb Jakunin satt i fengsel for sin tros skyld. Han hørte Billy Graham uttale i sovjetisk TV at det

sovjetiske folk nyter godt av religionsfrihet. Kjente ikke Billy Graham sannheten? Selvfølgelig. Ingen russisk biskop har noensinde forsvart de politiske fanger i Sovjet-unionen. Ingen av dem kjempet noen gang mot den sovjetiske krigføring i Afghanistan.

— Kanskje de vil beklage det nå?

— Nei, hvorfor skulle de det?

Dårlig leder

Edelstein har heller ingen tillit til den nye patriarken Aleksej II. Patriarken ble født i 1929 i Estland, og ble biskop i 1980-årene. I likhet med den nylig avdøde patriark Pimen tilhører Aleksej den gruppe russiske kirkeledere som innser at sovjet-staten ikke vil fremme religion og følgelig gjør minst mulig for å utbre kristen lære.

— Aleksej er god til å samarbeide med myndighetene. Hvis du ber ham om å innvie en kirke, gjør han det, hvis du ber ham om å stenge en kirke, gjør han det, hvis du ber ham om å spre bibler, gjør han det, og hvis du ber ham om å ikke spre bibler, gjør han det...

— Hvordan kan en kirke leve med så dårlige ledere?

— Enhver kristen her vil kunne fortelle deg at i Kirkenes 2000-årige historie har biskoper vært de verste fiender av Gud og Kirken. Vår kirke er valgt av Gud og bygget på hans ord. Derfor har den overlevet. Skulle den ha vært basert på alle de kirkeledere vi har sett gjennom tidene, ville den jo aldri ha klart seg.

Wfl post
29/9-1991
29/9-1991

10783